

Oikaisuvaatimus Eloisan viestintäpäällikön viranhaltijapäätökseen 4/2024 § 14.6.2024

Aluehallitus 12.08.2024 § 172

3826/00.04.02/2024

Valmistelija

lakimies Tarja Poikolainen puh.040 359 9483

Oikaisuvaatimuksen tekijä on 25.6.2024 tekemässään oikaisuvaatimuksessaan vaatinut, että hyvinvointialueen vs. viestintäpäällikön tekemää päätöstä 14.6.2024 § 4, jolla hän on päättänyt hyvinvointialueen osallistumisesta Pride-ihmisoikeustapahtumaan sosiaalisessa mediassa muuttamalla hyvinvointialueen logon vihreän värin vastaamaan Pride-lipun värejä ajalla 24.-30.6.2024, ei panna täytäntöön.

Perusteluinaan oikaisuvaatimuksen tekijä on esittänyt, että logosta päättäminen ei kuulu viestintäpäällikön, vaan aluehallituksen toimivaltaan. Lisäksi hän on perustellut oikaisuvaatimustaan muun muassa sillä perusteella, että Pride-ideologia kaventaa sanan- ja uskonnonvapautta, jotka myös ovat perus- ja ihmisoikeuksia.

Koska vs. viestintäpäällikön päätös oli jo ennätetty panna täytäntöön 24.6.2024 on tullut harkittavaksi päätöksen täytäntöönpanon keskeyttäminen. Valitusviranomainen on käyttänyt sille kuuluvaa harkintavaltaansa ja katsonut, että täytäntöönpanon keskeyttämiselle ei ollut perusteita, koska oikaisuvaatimus on selvästi perusteeton. Yleisen edun vaatimukset yhdenvertaisuuden toteutumisen näkökulmasta ovat niin voimakkaat, että päätöksen täytäntöönpanon jatkaminen on ollut välttämätöntä.

Yhdenvertaisuus on perustuslain 6 §:n suojaama perusoikeus. Hyvinvointialueiden toimialasäännöksen lisäksi hyvinvointialueen toimialaa määrittävät myös hallintolain 6 §:n mukaiset hallinnon yleiset oikeusperiaatteet, kuten yhdenvertaisuusperiaate. Hyvinvointialueiden tehtävinä on edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä estää välitöntä ja välillistä syrjintää. Yhdenvertaisuus tarkoittaa sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän

- iästään
- etnisestä tai kansallisesta alkuperästään
- kansalaisuudestaan
- kielestään
- uskonnostaan tai vakaumuksestaan
- mielipiteestään
- vammaisuudestaan
- terveydentilastaan
- seksuaalisesta suuntautumisestaan
- sukupuolestaan
- sukupuoli-identiteetistään
- sukupuolen ilmaisustaan
- muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Samanlainen kohtelu ei aina riitä takaamaan yhdenvertaisuuden toteutumista, minkä vuoksi yhdenvertaisuusperiaate ei estä tosiasiallisen tasa-arvon turvaamiseksi tarpeellista positiivista erityiskohtelua, tietyn ryhmän asemaa ja olosuhteita parantavia toimia.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen kanteluihin antamien ratkaisujen EOAK/4607/4/2012 ja 24.5.2024 EOAK/928/2024 mukaan pelkkä passiivisten symbolien näkyvillä pitäminen ja esilläolo ei loukkaa uskonnollista tai aatteellista vakaumusta.

Aluehallitus on aiemmin osana otto-oikeuskelpoisia päätöksiä 24.6.2024 § 164 käsitelty puheena olevaa vs. viestintäpäällikön päätöstä Pride-kampanjaan osallistumisesta. Asiasta tuolloin käydyssä keskustelun aikana Jouni Koskela esitti Janne Laineen kannattamana seuraavaa muutosta esittelijän pohjaesitykseen: "Esitän, että aluehallitus käyttää otto-oikeutta viestintäpäällikön yleiseen päätökseen 14.6.2024, pykälä 4. Esitän, että Eloisan viestintäkanavilla ei tehdä Pride-lipun värisiä muutoksia ajalla 24.-30.6.2024". Muutosesityksestä äänestettiin ja äänin 9-4 aluehallitus päätti olla käyttämättä otto-oikeutta vs. viestintäpäällikön päätökseen.

Toimivalta

Etelä-Savon hyvinvointialueen hallintosäännön 7 §:n mukaan hyvinvointialueen viestintää ja tiedottamista johtaa aluehallitus. Aluehallitus hyväksyy viestinnän ja tiedottamisen yleiset periaatteet sekä nimeää viestinnästä vastaavat viranhaltijat. Yksittäisiä viestintäohjeita ja

määräyksiä antaa hyvinvointialuejohtaja. Viestinnän ensisijainen kanava on yleinen tietoverkko.

Hyvinvointialueen hallintosäännön 28 §:ssä säädetään palvelualueen johtajajien ja päälliköiden toimivallasta, jonka mukaan palvelualueen esihenkilön päätösvaltaan kuuluu johtaa palvelualueensa toimintaa ja vastaa sen toiminnasta ja taloudesta.

Hyvinvointialueen aluehallitus on päättänyt hyvinvointialueen lempinimestä ja visuaalisesta ilmeestä 12.10.2022 § 227, jolloin hyvinvointialueen brändityö on ollut käynnissä sosiaali- ja terveysministeriön tiekartan ohjauksen mukaisesti. Aluehallituksen päätöksen mukaan ”Aluehallitus päättää vahvistaa aluevaltuuston tahtotilan mukaisesti, että Etelä-Savon hyvinvointialueen lempinimi on Eloisa. Lisäksi aluehallitus päättää vahvistaa aluevaltuuston tahtotilan visuaalisesta ilmeestä ja edistää työtä sen mukaisesti. Eloisan visuaalinen ilme valmistuu lokakuun loppuun mennessä.”

Tämän jälkeen brändityön lopputulos on koostunut Etelä-Savon hyvinvointialueen visuaalisesta ilmeestä, virallisen nimen ohella käytettävästä lempinimestä sekä brändikäsikirjasta, jossa ohjeistetaan muun muassa lempinimen ja visuaalisen ilmeen käyttöön sekä viestinnän sävyyn. Brändikäsikirjan mukaan ”Eloisan tunnuksen pääversio on kaksivärinen. Yksiväriversiot ovat kokomusta ja kokovalkoinen. Lisäksi käytössä on vihreällä sekä mustalla/tummalla taustalla käytettävät kaksiväriversiot. Käytä eri versioita viereisen ohjeen mukaisesti. Tunnuksen muut mahdolliset käyttötavat vain viestintäpäällikön hyväksynnällä.”

Toimivalta

laki hyvinvointialueesta 139 §

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus

1. hylkää oikaisuvaatimuksen, koska viestintäpäällikkö on ollut toimivaltainen päättämään Pride-kampanjaan osallistumisesta eikä päätöksen sisältö ole lainvastainen;
2. jättää oikaisuvaatimuksen tutkimatta muilta osin, koska valittajalla ei ole oikeussuojan tarvetta Pride-kampanjan päättyttyä 30.6.2024.

Käsittely:

Asiasta käydyn keskustelun aikana Jouni Koskela esitti Janne Laineen ja Jaana Strandmanin kannattamana seuraavaa muutosta esittelijän pohjaesitykseen: *"Esitän, että aluehallitus hyväksyy oikaisuvaatimuksen, koska viranhaltijan päätös on Eloisan hallintosäännön vastainen. Hallintosäännön mukaan hyvinvointialueen viestintää ja tiedottamista johtaa aluehallitus. Aluehallitus on myös 12.10.2022 päättänyt Eloisan visuaalisesta ilmeestä ja tunnuksen väreistä".*

Puheenjohtaja totesi, että on tehty pohjaesityksestä poikkeava kannatettu esitys, joten asiasta on äänestettävä. Ne jotka kannattavat esittelijän esitystä, äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Jouni Koskelan esitystä, äänestävät EI.

Äänestysesitys hyväksyttiin ja suoritettussa äänestyksessä annettiin 10 JAA ääntä ja 3 EI ääntä. Puheenjohtaja totesi, että esittelijän esitys on tullut aluehallituksen päätökseksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Tiedoksi

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Äänestystiedot

Esittelijä JAA / Koskela EI / Tyhjä